

Ekologiya sahəsində görülmən işlər ətraf mühitin qorunmasına xidmət edir

Son 15 ildə Azərbaycanda ətraf mühitin mühafizəsi, ekoloji tarazlığın bərpası istiqamətində mühüm nailiyyətlər əldə olunub

Hər kəsə bəlli olan fakt ondan ibarətdir ki, bu gün dünyanı narahat edən başlıca problemlərdən biri də ekologiya problemidir. Zaman-zaman bu problemin həlli istiqamətində beynəlxalq təşkilatlar müəyyən qərarlar qəbul edib, tövsiyələr irəli sürüblər. Ancaq elmi-texniki tərəqqi yeni dövrün, yenilikləri bu problemə insanların həssaslıqla yanaşmasına imkan vermirdi. Nəhayət, insanlar təbiətə münasibətlərini dəyişməyəcəkləri, onun ehtiyatlarından səmərəsiz istifadəyə son qoymayacaqları təqdirdə, bu prosesin onların özlərinə qarşı çevriləcəyini və arzuolunmaz nəticələrə gətirib çıxaracağını anladılar. Bu baxımdan, 1972-ci ildə Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Baş Məclisinin İsveçin paytaxtı Stokholmda keçirilən iclasında 5 iyun tarixinin Dünya Ətraf Mühitin Mühafizəsi Günü kimi qeyd olunmasına qərar verilmişdir. O vaxtdan etibarən hər il bu gün bütün dünyada təntənəli şəkildə qeyd olunur.

Nəcib və xeyirxah layihə - "Hərəmiş bir ağac əkək"

Son 15 ildə Prezident İlham Əliyevin imzaladığı fərman və sərəncamlar əsasında Azərbaycanda ətraf mühitin mühafizəsi, ekoloji tarazlığın bərpası istiqamətində mühüm nailiyyətlər əldə olunmuşdur. Ətraf mühitin qorunması sahəsində uğurlu layihələrin həyata keçirilməsi ilə Azərbaycan təbiətinə yeniliklər gətirilmişdir. Müxtəlif qoruqların yaradılması, Xəzər dənizinin çirkab sularından təmizlənməsi, meşə və qoruqların mühafizəsi, şirin suyun filtrasiya edilməsi, vəhşi heyvan və quşların qorunması istiqamətində mühüm tədbirlər, sərəncamlar, Qlobal Ekologiya Fondunun üzvü olaraq, müsbətə doğru işlər görülmüşdür. Azərbaycanın ekoloji sahəsində görülmən işlər beynəlxalq müstəvidə təqdim olunması sübut edir ki, Prezident İlham Əliyevin imzaladığı sərəncamlar ətraf mühitin qorunması istiqamətində Azərbaycanın rifahını, təbiətini yaxşılaşdırmaq və zənginləşdirmək prinsipi ilə yüksək nəticələr əldə etmişdir. Qeyd etmək lazımdır ki, görülmən işlər gələcək nəsillərə ekoloji təmiz mühiti qoruyub saxlamaq və dünyanın bir parçası olan Azərbaycanın nəhəng layihələrə qatılaraq öz prinsipi, iqtisadi gücünü göstərərək, sağlam həyat tərzinin bir nümunəsi kimi təqdim olunur. Heydər Əliyev Fondunun ekologiyanın, ətraf mühitin qorunmasına xidmət edən "Hərəmiş bir ağac əkək" layihəsi də bu sahəyə böyük töhfələr vermişdir. Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə 2011-ci il iyulun 12-dən fəaliyyətə başlayan İDEA - Ətraf Mühitin Mühafizəsi üzrə Beynəlxalq Dialoq Kampaniyası çərçivəsində ölkəmizdə ətraf mühitin qorunması sahəsində görülmən işlər Azərbaycanda ekoloji

lüksizlik haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu bu istiqamətdə problemin aradan qaldırılmasına yardımçı olsa da, hesab olunmalıdır ki, hər bir vətəndaş qanunvericiliyin tələblərinə riayət etməli və təbiətin mühafizəsi, atmosferin çirklənməsinin qarşısının alınması istiqamətində əməli addımlar atmalıdır. Çünki atmosferin qorunması, təbiətin mühafizəsi üçün təkə bir ölkə yox, bütün bəşəriyyətin qolunu çırmayıb iş görməlidir. Atmosferin çirklənməsinin qarşısını almaqdan ötrü yaşıllıqlar artırılmalı, təbii meşə zolaqları qorunmalı, sənaye müəssisələrindən atmosfərə buraxılan zərərli qazların miqdarına nəzarət olunmalıdır. Nəzərə almaq lazımdır ki, hazırda bütün ölkə üzrə havanın çirklənməsinin 70 faizi avtonəqliyyat vasitələrinin payına düşür. Son statistikaya görə, təkə Bakıda 550 mindən artıq avtomobil qeydiyyatdadır. Bu baxımdan ölkəmizdə atmosfer havasının daha da təmiz olması üçün hər birimizin üzərinə vəzifələr düşür.

Ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev bildirib ki, ətraf mühitin mühafizəsi və təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə olunması, insanların sağlam ətraf mühitdə yaşamaq hüququnun təmin edilməsi ölkə rəhbərliyinin daim diqqət mərkəzindədir: "Azərbaycan qədim neft ölkəsidir. Dünyada ilk dəfə sənaye üsulu ilə neft XIX əsrdə Azərbaycanda hasil edililib. XX əsrdə isə ilk dəfə olaraq, dünyada dəniz yataqlarından neft yenə də Xəzər dənizində, Azərbaycanda hasil olunub. Lakin inkişaf, təəssüf ki, özü ilə bərabər problemlər də gətirir. Sırr deyil ki, əsas ekoloji problemlər keçmişdən miras qalıb. Bu gün Azərbaycan müstəqil dövlət kimi inkişaf edir və ekoloji problemlərin həllinə müstəqil şəkildə müəyyənləşdirdiyi strategiya ilə yanaşır. Hazırda çirklənən ərazilərin bərpası, tullantıların idarə olunması, təbii ehtiyatların mühafizəsi və səmərəli istifadəsi, yaşıllıq ərazilərinin miqyasının genişləndirilməsi və s. istiqamətlərdə tədbirlər həyata keçirilir. Biz şübhə etmirik ki, görülmən və görülmək tədbirlər nəticəsində yaxın zamanlarda Bakı və Abşeron yarımadasında və ölkəmizin digər yerlərində ekoloji vəziyyət böyük dərəcədə yaxşılaşdırılacaq. Azərbaycan vətəndaşları təmiz ekoloji şəraitdə yaşayacaqlar".

Azərbaycan nəhəng layihələrə qatılaraq öz iqtisadi gücünü göstərir

Ekoloji təhlükəsizliyin pozulması insanların sağlam ətraf mühitdə yaşamaq kimi konstitusion hüququnu pozur. Parlament tərəfindən qəbul olunan "Ekoloji təh-

Zakir Rəhimli

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun 31 dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə keçirdiyi fərdi jurnalist yazıları müsabiqəsinə.

Dünya Ətraf Mühitin Mühafizəsi Günü'nün hər il geniş tədbirlərlə qeyd edildiyi Azərbaycanda da ətraf mühitin mühafizəsi və ekoloji problemlər daim diqqət mərkəzindədir. "Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında" 15 iyun 2000-ci il tarixdə Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən imzalanmış Sərəncam təsdiq edir ki, Azərbaycanda ekologiya ilə bağlı ciddi tədbirlər görülür. Dahi Öndərimizin siyasətini uğurla davam etdirən, ölkə Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə bütün sahələrdə olduğu kimi, ekoloji problemlərin həlli, ətraf mühitin mühafizəsi, ekoloji tarazlığın bərpası istiqamətində də mühüm işlər görülür. Ekoloji cəhətdən dayanıqlı sosial-iqtisadi inkişafa, meşələrin bərpa edilməsi və artırılmasına dair milli proqramlar, həmçinin Azərbaycanda hidrometeorologiyasının inkişafına dair Dövlət Proqramı uğurla yerinə yetirilir. Prezident İlham Əliyevin 2010-cu il oktyabrda "Ekologiya ili" elan etməsi bu sahəyə diqqəti daha da artırmışdır. "Ekologiya ili" çərçivəsində, eləcə də sonrakı illərdə ölkəmizdə milyonlarla ağacın ekilməsi, yeni parkların salınması və dövlətimizin başçısının özünün bu kampaniyalarda iştirakı ətraf mühitin qorunmasına xüsusi diqqətin göstəricisi sayıla bilər.

Yeni texnologiyalar zərərli fəsadlar yaradır

Araşdırmalar zamanı məlum olur ki, dünyada əkinçilik və heyvandarlıqda gedən proseslər fermerləri qane etmir. Əkinçilikdə yeni texnologiya adı altında zərərli kimyəvi gübrələrdən istifadə edilir və nəticədə yetişdirilən meyvə tərəvəzlərin tərkibi süni şəkildə dəyişdirilərək insanlarda müxtəlif xəstəliklərin yaranmasına gətirib çıxardığı artıq qida təhlükəsizlik qurumlarına məlumdu. Heyvandarlıqda gedən proseslər, sağlam iribuynuzlu və mal-qara saxlanması isə fermerlər ətraf mühitin pozulması ucbatından heyvanların qulluğu çətinləşib. Şirin suyun çatışmaması, ekoloji tə-

miz yemlərin olmaması, çirklənmiş yağış yağması otlaqların yarırsız olmalarını və heyvanların artması fermerlərə böyük çətinliklər yaratdıqlarını bəyan edirlər. O cümlədən, quşculuqda yaranan ekoloji problemlər son illərdə quş qripinin mövcudluğu təsərrüfatla milyonlarla dollar ziyan vurur. Qlobal Ekologiya Fondu təsərrüfatın ətraf mühitdə inkişafı üçün yeni layihələr təqdim edir. Çıxış yolunu və bu istiqamətdə yeni dəyişdirilmiş bitkilərdən istifadə etməmək və kimyəvi gübrələrdən istifadə edilməməsinə tələb edir. Enerji sektorunda ekoloji problemlər mövcud olduğunu bəyan edən Qlobal Ekologiya Fondu dərnində, quruda çıxarılan neftin ətraf mühitə axıdılmasını böyük cərimələr tətbiq olunacağını bildirdi. Bildiyimiz kimi, neft enerji daşıyıcısı olaraq ətraf mühitə, nəslə kəsilməkdə olan quş və balıqların məhvini yol açır. Bunun qarşısını almaq məqsədi ilə Birləşmiş Millətlər Təşkilatında əksər ölkələrin səs çoxluğu ilə ətraf mühiti qorunması məqsədi ilə qərar çıxarıb. Qərara əsasən hər hansı neft şirkəti neftdaşıyan bunkerlərdə neft məhsulunu okeana, dənizə və digər quru sahələrə daşıyarkən dağıdarsa, o şirkəti milyonlarla cərimə olunacağı qaçılmaz olacağına səs veriblər. Dünyada müxtəlif enerji daşıyıcıları sırasında atom elektrik stansiyalarının ömrü bitmiş sayılan ölkələrə qarşı ciddi şəkildə etiraz olaraq bağlanması tələb edirlər. Azərbaycan Respublikasının Hökuməti ilə BMT-nin İnkişaf Proqramı arasında "BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasına Azərbaycanın İkinci Milli Məlumatları üçün layihə təklifinin hazırlanması məqsədi ilə özünüqiyətləndirmə" layihəsinin həyata keçirilməsi üçün Qlobal Ekologiya Fondu tərəfindən ayrılan qrant üzrə sənədin təsdiq edilməsi barədə 11 aprel 2005-ci ildə Prezident İlham Əliyev tərəfindən Sərəncam imzalanmışdır. Bu Sərəncamlar onu göstərir ki, Azərbaycanda ekologiya sahəsində görülmən işlər ətraf mühitin qorunmasına xidmət edir.